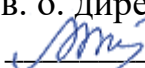

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕЛЕКТРОННИХ ПРИЛАДІВ
(КФКЕП)**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник цивільного захисту
в. о. директора фахового коледжу
 Анатолій ПОХРЕСНИК
«1» вересня 2025 р.

АЛГОРИТМ

дій при виникненні надзвичайних ситуацій, відсутності світла /тепла

Порядок дій керівників та працівників при виникненні надзвичайних ситуацій, які характерні для конкретного об'єкта освіти, а також при несприятливих побутових або нестандартних ситуаціях.

Порядок дій персоналу навчального закладу щодо дії при пожежі

Кожний працівник закладу освіти при виявленні пожежі або ознак горіння (задимлення, запах гару, підвищення температури і т.п.) повинен: — негайно повідомити про це за телефоном 101, 102 в пожежнорятувальну службу (при цьому необхідно назвати адресу об'єкту, місце виникнення пожежі, а також повідомити своє прізвище);

- вжити по можливості заходів по евакуації людей, гасінню пожежі і збереженню матеріальних цінностей.

Особи, які в установленому порядку призначені відповідальними за забезпечення пожежної безпеки, після прибуття до місця пожежі повинні:

1. Повідомити про виникнення пожежі за телефоном 101,102 в пожежно-рятувальну службу.
2. Здійснити оповіщення людей про пожежу.
3. Поставити до відома керівництво і чергові служби об'єкту, ланку пожежогасіння, добровільну пожежну дружину.
4. У разі загрози життя людей негайно організувати їх рятування, використовуючи для цього наявні сили і засоби.
5. Видалити за межі небезпечної зони всіх учасників навчально-виховного процесу, що не беруть участь в гасінні пожежі.
6. Забезпечити дотримання вимог безпеки працівниками, що беруть участь в гасінні пожежі.

7. Одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію і захист матеріальних цінностей.

8. Організувати зустріч підрозділів пожежно-рятувальної служби надати допомогу у виборі найкоротшого шляху для під'їзду до осередку пожежі і у вийти в склад штабу пожежогасіння.

Пам'ятка щодо першочергових дій у разі виявлення вибухових пристроїв

Для керівництва

1. Керівнику об'єкта при одержанні інформації про виявлення підозрілого предмета на території об'єкта необхідно негайно повідомити про це чергові частини правоохоронних органів за телефонами:

101 або 102.

2. Шляхом опитування заявника та очевидців з'ясувати:

— час виявлення підозрілого предмета;

— точне визначення його місце перебування;

— відомості про особу, яка залишила підозрілий предмет (чоловік, жінка, вік, прикмети, одяг, хода тощо).

3. Зафіксувати установчі дані осіб, які виявили підозрілу знахідку та забезпечити їхню присутність на момент прибуття оперативно-слідчої групи правоохоронних органів.

4. Дати вказівку (й обов'язково проконтролювати її виконання) не наближатися, не торкатися, не розкривати, не перевертати підозрілу знахідку, не заливати її рідиною, не засипати піском, не користуватися радіо та електроапаратурою, переговорними пристроями поблизу підозрілої знахідки.

5. Дати вказівку на тимчасову зупинку роботи об'єкта або його окремих структурних підрозділів. Організувати евакуацію персоналу об'єкта, використовуючи маршрути, віддалені від місця перебування підозрілого предмета.

6. Дати вказівку співробітникам охорони, служби безпеки – по можливості зробити фото підозрілої знахідки — оточити місце розташування підозрілого предмета і відійти на безпечну відстань від нього.

7. При необхідності організувати відключення побутових і виробничих комунікацій – газу, води й електрики.

8. Якщо з виявленим предметом з ознаками вибухового пристрою відбувалися будь-які дії до прибуття представників правоохоронних органів, необхідно дочекатися появи фахівців – вибухотехніків і обов'язково повідомити їх про здійснення маніпуляцій з підозрілою знахідкою.

9. Не знижуючи охорони об'єкта, забезпечити можливість безперешкодного проходу або проїзду до підозрілого предмета співробітників і транспорту оперативно-слідчої групи.

10. Надати можливість і умови співробітникам оперативно-слідчої групи поспілкуватися з заявником та очевидцями, які підходили до підозрілого предмета.

11. Оперативно й точно виконувати всі вказівки та рекомендації фахівця-вибухотехніка і старшого представника від правоохоронних органів.

12. Підсилити контроль за роботою особового складу охорони по всьому об'єкту, бо можливі терористичні прояви або аналогічного, або іншого роду в будь-яких місцях на території об'єкта.

Дії у разі терористичного акту

Основні заходи щодо запобігання можливого терористичного акту:

- не торкайте у вагоні поїзда, під'їзді або на вулиці нічийні пакети (сумки), не підпускайте до них інших. Повідомите про знахідку співробітника поліції;
- у присутності терористів не виказуйте своє невдоволення, утримайтеся від різких рухів, лементу й стогонів;
- при погрозі застосування терористами зброї лягайте на живіт, захищаючи голову руками, подалі від вікон, зашкленених дверей, проходів, сходів;
- використайте будь-яку можливість для порятунку;
- якщо відбувся вибух – вживайте заходів щодо недопущення пожежі та паніки, надайте домедичну допомогу постраждалим;
- намагайтеся запам'ятати прикмети підозрілих людей і повідомте їх прибулим співробітникам спецслужб.

Дії під час перестрілки:

- якщо стрілянина застала вас на вулиці, відразу ж лягте й озирніться, виберіть найближче укриття й проберіться до нього, не піднімаючись у повний зріст. Укриттям можуть служити виступи будинків, пам'ятники, бетонні стовпи або бордюри, канали. Пам'ятайте, що автомобіль – не найкращий захист, тому що його метал тонкий, а палне – вибухонебезпечне. За першої нагоди сховайтеся у під'їзді будинку, підземному переході, дочекайтеся закінчення перестрілки;
- проводьте заходи для порятунку дітей, за необхідності прикрийте їх своїм тілом. За можливості повідомте про інцидент співробітників поліції;
- якщо в ході перестрілки ви перебуваєте у будинку – укрийтеся у ванній кімнаті й лягте на підлогу, тому що перебувати у кімнаті небезпечно через можливість рикошету. Перебуваючи в укритті, стежте за можливим початком пожежі. Якщо пожежа почалася, а стрілянина не припинилася, залиште квартиру й сховайтеся в під'їзді, далі від вікон.

Дії у випадку захоплення літака (автобуса):

- якщо Ви виявилися в захопленому літаку (автобусі), не привертайте до себе уваги терористів. Огляньте салон, визначте місця можливого укриття на випадок стрілянини;
- заспокойтеся, спробуйте відволіктися від того, що відбувається, читайте, розгадуйте кросворди;
- зніміть ювелірні прикраси;
- не дивіться в очі терористам, не пересувайтеся по салону та не відкривайте сумки без їхнього дозволу;
- не реагуйте на провокаційну або зухвалу поведінку;
- жінкам у міні-спідницях бажано прикрити ноги;

- якщо представники влади почнуть спробу штурму – лягайте на підлогу між кріслами й залишайтеся там до закінчення штурму;
- після звільнення – негайно залиште літак (автобус), тому що не виключена можливість його замінування терористами й вибуху парів бензину.

Якщо ви стали жертвою телефонного терориста:

- подзвоніть з іншого телефону (мобільного, від сусідів) на вузол зв'язку і скажіть причину дзвінка, своє прізвище, адресу та номер свого телефону;
- намагайтесь затягнути розмову та записати її на диктофон чи дайте послухати свідкам (сусідам);
- одночасно, з розмовою і записом на диктофон, друга людина дзвонить з іншого телефону на вузол зв'язку, а потім в поліцію за телефоном 102 для термінового затримання того, хто телефонував;
- напишіть заяву керівнику відділення поліції, на території якого ви проживаєте, для прийняття необхідних заходів;
- поліція, за запитом на вузол зв'язку, отримає номер телефону, адресу, прізвище того, хто дзвонив і прийме необхідні міри.

Правила поведінки в умовах надзвичайних ситуації воєнного характеру

Необхідно:

- зберігати особистий спокій, не реагувати на провокації;
- не сповіщати про свої майбутні дії (плани) малознайомих людей, а також знайомих з ненадійною репутацією;
- завжди мати при собі документ (паспорт) що засвідчує особу, відомості про групу крові своєї та близьких родичів, можливі проблеми зі здоров'ям (алергію на медичні препарати тощо);
- знати місце розташування захисних споруд цивільного захисту поблизу місця проживання, роботи, місцях частого відвідування (магазини, базар, дорога до роботи, медичні заклади тощо). Без необхідності старатися як найменше знаходитись поза місцем проживання, роботи та малознайомих місцях;
- при виході із приміщень, пересуванні сходами багатоповерхівок або до споруди цивільного захисту (сховища) дотримуватись правила правої руки (як при русі автомобільного транспорту) з метою уникнення тисняви. Пропускати вперед та надавати допомогу жінкам, дітям, перестарілим людям та інвалідам, що значно скоротить терміни зайняття укриття;
- уникати місць скупчення людей;
- не вступати у суперечки з незнайомими людьми, уникати можливих провокацій;
- у разі отримання будь-якої інформації від органів державної влади про можливу небезпеку або заходи щодо підвищення безпеки передати її іншим людям (за місцем проживання, роботи тощо);
- при появі озброєних людей, військової техніки, заворушень негайно покидати цей район;

- посилювати увагу і за можливості, також залишити цей район, у разі появи засобів масової інформації сторони-агресора;
- орієнтуються на місцевості, розмовляють з акцентом, не характерна зовнішність, протиправні і провокативні дії, проведення незрозумілих робіт тощо) негайно інформувати органи правопорядку, місцевої влади, військових;
- у разі потрапляння у район обстрілу сховатись у найближчу захисну споруду цивільного захисту, сховище (укриття). У разі відсутності пристосованих сховищ, для укриття використовувати нерівності рельєфу, (канави, окопи, заглиблення від вибухів тощо). У разі раптового обстрілу та відсутності поблизу споруд цивільного захисту, сховища і укриття – лягти на землю головою в сторону, протилежну вибухам. Голову прикрити руками (за наявності, для прикриття голови використовувати валізу або інші речі). Не виходьте з укриття до кінця обстрілу;
- надавати першу допомогу іншим людям у разі їх поранення. Викликати швидку допомогу, представників ДСНС України, органів правопорядку за необхідності військових;
- у разі, якщо ви стали свідком поранення або смерті людей, протиправних до них дій (арешт, викрадення, побиття тощо) постаратися з'ясувати та зберегти як найбільше інформації про них та обставини події для надання допомоги, пошуку, встановлення особи тощо. Необхідно пам'ятати, що Ви самі або близькі Вам люди, також можуть опинитись у скрутному становищі і будуть потребувати допомоги.

Не рекомендується:

- підходити до вікон, якщо почуєте постріли;
- спостерігати за ходом бойових дій;
- стояти чи перебігати під обстрілом;
- конфліктувати з озброєними людьми;
- носити армійську форму або камуфльований одяг;
- демонструвати зброю або предмети, схожі на неї;
- підбирати покинуті зброю та боєприпаси.

Виявлення предмету, схожого на вибуховий пристрій

- 1) не чіпайте, не відкривайте, не пересувайте знахідку;
- 2) зафіксуйте точний час виявлення підозрілого предмету;
- 3) відгородіть місце, де знаходиться підозрілий предмет;
- 4) відведіть подалі людей від підозрілої знахідки;
- 5) припиніть будь-які роботи в районі небезпечного місця;
- 6) організуйте тимчасову охорону небезпечного місця до приїзду спеціально підготовлених фахівців та не допускайте туди сторонніх осіб;
- 7) про знахідку вибухонебезпечного предмета терміново викличте службу порятунку за номером 101 або поліцію за номером 102.

Пам'ятка про правила поведження із виявленими підозрілими вибухонебезпечними предметами

Якщо ви знайшли нерозірвані боєприпаси:

- не торкайтесь до них;
- не переміщуйте;

- не трясіть, не стукайте;
- не розбирайте, не викидайте;
- не кидайте у вогонь;
- позначте місцезнаходження та охороняйте;
- негайно зателефонуйте 101, назвіть себе і повідомте, звідки дзвоните, поясніть, що ви знайшли, як виглядає об'єкт, чи є поруч населений пункт та громадяни, яким загрожує небезпека;
- не допускайте нікого до прибуття відповідних служб.

Якщо Ви знайшли підозрілий предмет в установі, негайно повідомте про знахідку адміністрацію.

При виявленні вибухонебезпечного пристрою:

1. Негайно повідомте чергові служби органів внутрішніх справ, цивільного захисту.
2. Не підходьте до предмета, не торкайтеся і не пересувайте його, не допускайте до знахідки інших людей.
3. Припиніть всі види робіт у районі виявлення вибухонебезпечного предмета.
4. Не користуйтеся засобами радіозв'язку, мобільними телефонами (вони можуть спровокувати вибух).
5. Дочекайтеся прибуття фахівців, укажіть місце знахідки та повідомте час її виявлення.

У випадку, коли в будинку знайдено вибуховий пристрій і Вас евакуюють:

- одягніть одяг з довгими рукавами, щільні брюки і взуття на товстій підошві. Це може захистити від осколків скла;
- візьміть документи (паспорт, свідоцтво про народження дітей тощо), гроші;
- відключіть електроенергію, воду й газ. У темряві в жодному випадку не запалюйте сірника або свічки, а користуйтеся ліхтариком;
- перевірте, як йдуть справи у сусідів, – їм може знадобитися допомога;
- обов'язково закрийте входні двері на замок – це захистить приміщення від можливого проникнення мародерів;
- під час евакуації слідуйте маршрутом, указаним органами, що проводять евакуацію. Не намагайтеся скоротити шлях, тому що деякі райони або зони можуть бути закриті для пересування;
- тримайтеся подалі від ліній електропостачання, що впали;
- з безпечного місця зателефонуйте рідним та близьким і стисло повідомте про своє місцезнаходження, самопочуття.

Що робити у разі, якщо у вашій місцевості трапилась радіаційна аварія.

Основне – потрібно залишатись в приміщенні або терміново у нього зайти, якщо ви знаходитесь на вулиці. Це найбезпечніша дія, яку обов'язково варто виконати.

1. Перебувайте в укритті. Це може бути підвал або середина будівлі. Радіоактивний матеріал осідає на зовнішній стороні будівель, тому найкраще триматися якомога далі від стін і даху будівлі. Варто також тримати поруч домашніх тварин, не дозволяйте їм гуляти на вулиці. Якщо можливо,

залишайтеся в кімнаті без вікон і зовнішніх дверей, зачиняйте вікна та двері, ущільніть отвори підручними засобами (скотч, змочена водою тканина тощо) та вимикайте системи вентиляції (кондиціонери або обігрівачі) у вашому будинку. Залишайтеся в укритті, допоки офіційна влада не надала інших вказівок.

2. Слідкуйте за офіційними джерелами інформації Користуйтеся повідомленнями від рятувальників (ДСНС), поліції, місцевої влади. Увімкніть телебачення, радіо, слідкуйте за офіційними каналами місцевої влади. До прикладу, підпишіться на такі канали в Telegram або Facebook. Якщо місцева влада та надзвичайники дають вказівки – виконуйте їх обов'язково.

3. Знезаразьте себе Зніміть верхній шар одягу. Так ви позбудетеся до 90% радіоактивного матеріалу. Робіть це обережно, аби не розтрусити радіоактивний пил. Помістіть одяг у пластиковий пакет або герметичний контейнер, тримайте його далі від людей і домашніх тварин.

4. Помийтесь, якщо є така можливість Прийміть душ з милом, голову помийте шампунем. Не використовуйте кондиціонери для волосся, оскільки вони можуть закріпити радіоактивний матеріал на вашому волоссі. Не тріть і не подряпайте шкіру, аби радіоактивний матеріал не потрапив у відкриті рани. Якщо можливості прийняти душ немає, вимийте з милом під проточною водою руки, обличчя та відкриті частини тіла. Якщо доступу до води немає, скористайтесь вологими серветками, вологою тканиною. Зверніть особливу увагу на руки й обличчя, протріть повіки, вії, вуха.

5. Одягніть чистий одяг Допоможіть вашим рідним і близьким зробити всі вище перераховані пункти. За можливості робіть це в рукавичках і масці чи респіраторі.

Безпека води та харчових продуктів.

Допоки рятувальники чи влада не повідомили про безпеку водопровідної води, доти лише вода в пляшках залишатиметься не забрудненою. Пакування захищає рідину всередині від радіоактивних речовин. Кип'ятіння водопровідної води не позбавляє від радіоактивних речовин. Тож майте запас води у пляшках чи інших герметичних контейнерах. Напої у холодильнику теж безпечні для вживання. Вода в інших ємностях у вашому домі, таких як унітаз або водонагрівач, не буде містити радіоактивних речовин. Водопровідну або колодязну воду можна використовувати для миття себе, а також пакувань з їжею і водою. Навіть якщо водопровідна вода забруднена, ви все одно можете використовувати її для знезараження. Будь-який радіоактивний матеріал, який потрапляє в поверхневі або підземні води, буде розбавлятися водою до дуже низького рівня і буде безпечним для миття шкіри, волосся та одягу. За аналогією із водою, харчові продукти є безпечними, якщо зберігались у герметичних контейнерах (консерви, банки, пляшки, коробки тощо). Також безпечною є їжа з холодильника та морозильної камери. Перед відкриттям протріть харчові контейнери вологою тканиною або чистим рушником. Теж саме зробіть із кухонним приладдям перед використанням. Використану тканину чи рушник покладіть у поліетиленовий пакет або герметичний контейнер і залиште у недоступному місці, подалі від людей і тварин. Коли варто приймати йодид калію? Йодид калію – це сіль, схожа на кухонну. У аптеках він найчастіше продається у формі таблеток. Якщо його приймати вчасно й у визначеному дозуванні, йодид калію блокує поглинання радіоактивного йоду щитоподібною

залозою. Це знижує ризик розвитку раку щитоподібної залози та інших її захворювань. Він не захищає людей від радіації, а захищає тільки щитоподібну залозу від впливу радіоактивного йоду. Тобто захистити себе можливо лише за умови дотримання трьох основних правил – перебувати в укритті, слідкувати за офіційною інформацією та виконувати вказівки органів влади. Йодид калію слід приймати лише, якщо ви отримали таку вказівку від органів влади чи ДСНС. Приймати йодид калій для «профілактики» без потреби – недопустимо. Це може зашкодити вашому здоров'ю. Також важливо, що йодна профілактика здійснюється одноразово. Тобто вживання йоду зараз не має жодного сенсу.

В умовах воєнних дій можуть бути повністю або частково заблокованими постачання електроенергії, води, газу, тепла, а також мобільний зв'язок та інтернет. Алгоритм дій в таких випадках і як підготуватися до тривалих відключень.

Забезпечте себе всім необхідним.

Насамперед подбайте про те, щоб у вас було все необхідне на випадок відключення електроенергії.

Що потрібно мати вдома:

- радіоприймач і ліхтарики на батарейках;
- запас сірників, свічок і сухого спирту;
- продукти тривалого зберігання, наприклад овочеві, м'ясні або рибні консерви; сублимовані продукти, хлібці, горішки, шоколад;
- газову горілку або портативну настільну плиту для приготування їжі;
- заряджений павербанк;
- тижневий запас питної води;
- аптечку, у якій також мають бути особисті ліки щонайменше на тиждень.

Якщо у вас зникло світло, передусім вимкніть усі електроприлади. Це допоможе уникнути їх пошкодження, а також пожеж через перепади напруги.

Коли виходите ввечері на вулицю, надягайте речі світлого кольору, щоб водії могли помітити вас на дорозі. Людей у темному одязі майже не видно, коли немає вуличного освітлення. Або придбайте світло-відбивальні елементи одягу: браслет, стрічку на руку чи рюкзак, наклейку або жилет.

Не використовуйте для обігрівання у приміщенні газові плити, деревне вугілля, генератор — є небезпека отруїтися чадним газом. Якщо вмикаєте генератор, установіть його поза межами приміщення і подалі від вікон.

Для того щоб зберегти тепло, герметично зачиніть вікна, двері та додатково утепліть вхідні двері. Ліпше розмістити всіх членів родини в одній кімнаті та тимчасово закрити інші.

Носіть термобілизну, теплий одяг і взуття.

Дізнайтеся про найближчі пункти обігрівання, а також станції, де можна зарядити мобільні телефони.

Зробіть продуктовий запас для дому. Бажано, щоб ці продукти не потребували багато води для приготування.

Не відкривайте без необхідності холодильник або морозильник — це допоможе якийсь час зберегти продукти. Він ще кілька годин після відключення

зберігатиме холод. Спершу з'їжте продукти, які швидко псуються. Якщо на вулиці низька температура, їжу можете тримати надворі.

Підготуйте воду.

Зробіть запаси води та забезпечте її зберігання, а також дізнайтеся про місця, де її можна взяти.

Фахівець з питань цивільного захисту

Геннадій ПЕТРЕНКО